

Motion till riksdagen 2011/12:N416

av **Valter Mutz m.fl. (MP)**

MR-kriterier för statligt exportfrämjande

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska utarbeta en strategi för anpassa Sveriges statliga exportorgan till politiken för global utveckling.

Bakgrund

Svenska staten bedriver exportfrämjande verksamhet genom Exportkreditnämnden, Svensk Exportkredit och Exportrådet. Dessa tre organ lyder under Utrikesdepartementet, med handelsministern som ansvarig minister.

Exportörer som söker exportfinansiering åläggs, i relevanta fall, att tillhandahålla en miljökonsekvensbeskrivning. Något liknande krav avseende exportsatsningens konsekvenser för mänskliga rättigheter och fattigdomsbekämpning föreligger i dagsläget inte. Detta är en uppenbar brist och står i strid med politiken för global utveckling (PGU), som antogs av en enhällig riksdag 2003 och som slår fast att alla politikområden – inklusive handel – ska främja mänskliga rättigheter och utgå från fattiga människors behov och perspektiv.

Exportkreditinstitutionernas uppdrag behöver därför revideras så att verksamheten styrs av ett starkt regelverk för skydd och främjande av mänskliga rättigheter. Utrikesdepartementet måste utarbeta en strategi som klargör vad PGU har för innebörd för det statsstödda exportfrämjandet, och på grundval av en sådan strategi bör detaljerade mål och instrument utvecklas för de enskilda exportorganen, inklusive UD:s eget exportfrämjande genom bland annat ambassaderna.

Fel! Okänt namn på

En PGU-anpassning av exportfrämjandet bör inbegripa:

- ? **Transparens.** Den omfattande affärs- och banksekretessen som omgärdar det statsstödda exportfrämjandet måste ses över. Den transparensgaranti som gäller för biståndet behöver utvidgas till att även gälla alla institutioner som på statligt uppdrag eller med statliga medel stödjer svensk export till fattiga länder. Om det faktum att Svensk Exportkredit (SEK) är ett aktiebolag omöjliggör öppenhet, bör institutionsformen ses över.
- ? **Informationsspridning.** Exportkreditinstitutionerna bör åläggas att i samband med sin prövning – och innan beslut – publicera information om miljöpåverkan, arbetsförhållanden och mänskliga rättigheter i alla större affärer, och i samtliga affärer i sektorer och länder där riskerna för MR-kränkningar och negativ miljöpåverkan är särskilt stora. Denna information måste även finnas tillgänglig på lokala språk i de områden som berörs av affärerna.
- ? **Överklagandemöjlighet.** De större internationella finansieringsinstitutionerna – Världsbanken, Internationella Valutafonden, de regionala utvecklingsbankerna med flera – har alla någon form av mekanism där personer som påverkats negativt av de affärer som finansierats kan klaga och i vissa fall söka gottgörelse för skada de åsamkats. Det är hög tid att även det svenska statliga exportfrämjandet förses med en överklagandemekanism.
- ? **Tydliga regler och rutiner för uppföljning och utvärdering** av de främjade exportaffärernas effekter i förhållande till PGU-målen behöver införas, och resultaten bör redovisas öppet.

Stockholm den 5 oktober 2011

Valter Mutt (MP)

Bodil Ceballos (MP)

Annika Lillemets (MP)

Jonas Eriksson (MP)

Jan Lindholm (MP)

Peter Rådberg (MP)

Jabar Amin (MP)

Ulf Holm (MP)

Mats Pertoft (MP)